

การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

The Mixed Methods Research Synthesis of Buddhist Educational
Administration Principles in Graduate School of
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ลัดดา สำรองพันธ์^{1*}, พระครูวิริยะ ปัญญาวิวัฒน์², และชูชัย ประดับสุข³

Ladda Sumrongpan^{1*}, Prakruwiriya Phanyaphiwat², and Chuchai Pradubsook³

¹⁻³คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, Faculty of Education,
Mahachulalongkornrajavidyalaya, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : laddasumrongpun@gmail.com

DOI : 10.14456/jasru.2025.43

Received : May 22, 2025; Revised : July 10, 2025; Accepted : July 15, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำ 2) สังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และ 3) สังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน หลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิธีการศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระบบฐานข้อมูล e-thesis ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 จำนวน 123 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือ ค่าเฉลี่ยของค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยเชิงปริมาณหลักพุทธบริหารการศึกษา มีจำนวน 127 ค่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 ค่าขนาดอิทธิพลต่ำสุดเท่ากับ 0.01 ค่าขนาดอิทธิพลสูงสุดเท่ากับ 7.18 และค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลไม่แตกต่างกัน 2) หลักพุทธบริหารการศึกษา ได้แก่ งานบริหารวิชาการ มีจำนวน 17 หลัก 16 หลักพุทธธรรม งานบริหารงบประมาณ มีจำนวน 3 หลัก 2 หลักพุทธธรรม งานบริหารบุคคล มีจำนวน 23 หลัก 19 หลักพุทธธรรม และงานบริหารทั่วไป มีจำนวน 13 หลัก 13 หลักพุทธธรรม และ 3) หลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีจำนวน 4 หลัก ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และมี 45 หลักพุทธธรรม ได้แก่ อริยสัจ 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 สัมปยุตธรรม 7 กัลยาณมิตรธรรม 7 สติสัมปชัญญะ ทุติยปาปณิกสูตร สัมปายะ 7 ธรรมาภิบาล ศีล 5 พหุสูตร 5 ทิฐฐัมมิกัตถประโยชน์ สาราณียธรรม 6 ไตรสิกขา ขรวาสาธรรม 4 จิตอาสา มิตรแท้ 4 วุฑฒิธรรม 4 เบญจธรรม ภาวนา 4 ปัญญา 3 สัทธรรม 3 ปธาน 4 สติปัญญา 4 สัมปายะ 4 กุศลกรรมบถ 10 ปฏิสันถารธรรม ปฏิสัมภิทา 4 ทศพิธราชธรรม มรรค 8 สุจริต 3 บุญกิริยาวัตถุ 3 พละ 4 พละ 5 โยนิโสมนสิการ อบริหานิยธรรม ปรัชญาของ

Citation : Sumrongpan, L., Prakruwiriya, P., & Pradubsook, C. (2025). The Mixed Methods Research Synthesis of Buddhist

Educational Administration Principles in Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 97–112. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.43>

เศรษฐกิจพอเพียง ขั้นดิธรรม จักร 4 คารวธรรม 6 อคติ 4 ปาปนิกรรม 3 พุทธลีลาการสอน 4 จริยธรรม และ
รมณีสถาน

คำสำคัญ (Keywords) : การสังเคราะห์งานวิจัยหลักพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research were 1) to synthesize quantitative research on Buddhist Educational Administration Principles in graduate school of Mahachulalongkornrajavidyalaya University using meta-analysis, 2) to synthesize qualitative research on Buddhist Educational Administration Principles in graduate school of Mahachulalongkornrajavidyalaya University using content-analysis and 3) to synthesize mixed methods research on Buddhist Educational Administration Principles in Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The research design was a mixed methods research synthesis: MMRS, triangulation mixed synthesis design: convergence model. The research instruments used were quality assessment form, quality assessment criteria and characteristic recording form. The sample group consisted of master's theses and doctoral dissertations in the field of Buddhist Educational Administration from the Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, which were published in the e-thesis database from the year 2016 to 2024. The samples were divided into 64 research studies. The statistics used to assess the quality of the tools were the mean of the content validity values and the reliability coefficients. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way anova, and content analysis.

The results of the study found that: 1) The effect size values of the 127 quantitative research studies in Buddhist Educational Administration Principles had a mean of 0.93 with a standard deviation of 0.18. The lowest effect size value was 0.01, and the highest was 7.18. the independent variable had a low effect size. The mean effect size values were not different. 2) The Buddhist Educational Administration Principles were as follows: Academic Administration, carried 17 principles, 16 of them were based on Buddhist teachings; Budget Administration, carried 3 principles, 2 of them were based on Buddhist teachings; Personnel Administration, carried 23 principles, 19 of them were based on Buddhist teachings; and General Administration, carried 13 principles, all of which are based on Buddhist teachings. 3) The Buddhist Educational Administration Principles at the graduate school of Mahachulalongkornrajavidyalaya University consisted of 4 principles: Academic Administration, Budget Administration, Personnel Administration, and General Administration, along with 45 Buddhist principles, which consisted of Ariyasacca 4, Sangahavatthu 4, Brahmavihara 4, Iddhipadadhamma 4, Sappurisdhamma 7, Kalyanamitta-Dhamma 7, Sati and Sampajanna, Dutiyapapanika Sutta, Sappaya 7, Good governance, Sila 5, Bahussutanga 5, Ditthadhammikattā, Saraniyadhamma 6, Trisikkha, Gharavasaddhamma 4,

Citation : ลัดดา สำรองพันธ์, พระครูวิริยะ ปัญญาวิวัฒน์, และ ชุชัย ประดับสุข. (2568). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธ

บริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 97-112.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

Volunteer, True friends 4, Wutthaya 4, Ennobling virtues, Bhavana Dhammas 4, Panna 3, Saddhamma 3, Padhana 4, Midfulness 4, Sappaya 4, Wholesome 10, Patisanthiradhamma, Patisambhida 4, Dasabidharajadhamma, Eightfold path, Sujarita 3, Punnakiriya-Vatthu 3, Bala 4, Bala 5, Yonisomanasikara, Aparihaniyadhamma 7, Sufficiency economy philosophy, Khantidhamma, Cakka 4, Garavasadhamma 6, Prejudice 4, Papanikadhamma 3, Buddha's desanavidhi 4, Ethical and Rommaniyasathan.

Keywords: Research Synthesis on Buddhist Educational Administration Principles, Graduate school, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทนำ (Introduction)

สภาพปัจจุบันงานวิจัยสาขาพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้หลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักการบริหารการศึกษา ที่ประกอบด้วยหลักศีลธรรมและจริยธรรม โดยใช้หลักแห่งปัญญาและการปฏิบัติควบคู่กันบนพื้นฐานความเป็นจริงตามกฎธรรมชาติ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2551) บัณฑิตศึกษจำนวนมากได้นำหลักพุทธธรรม มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยด้านการบริหารการศึกษาเพื่อเป็นฐานความคิดให้เกิดทักษะ ความรู้ พฤติกรรม จิตใจ ปัญญาที่ดี สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองและองค์กรได้ (พระครูวิโรจน์กาญจนเขต, 2562) ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ขั้นตอนการศึกษาเริ่มต้นด้วยการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามแล้วนำข้อมูลมาสรุปด้วยสถิติพื้นฐาน และขั้นที่สองศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือการสนทนากลุ่มแล้วนำข้อมูลมาสรุปเนื้อความ ซึ่งยังขาดการสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นระบบเพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน (พระครูวินัยธรรววุฒิ เตชธมโม, 2566)

ในขณะที่เดียวกันจากการสืบค้นข้อมูลงานวิจัยสาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 659 เรื่อง ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 พบว่า มีปริมาณงานวิจัยอยู่เป็นจำนวนมาก ที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ผลการวิจัยมีทั้งคล้ายคลึงกันและขัดแย้งกัน ซึ่งยังไม่มีข้อสรุปที่เป็นระบบเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษาด้วยวิธีเชิงผสมผสาน จึงควรมีการรวบรวมงานวิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยวิธีการที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ เพื่อสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อย่างไรก็ดีเพื่อให้ได้คำตอบในการสรุปองค์ความรู้ของหลักพุทธบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรม ที่ครอบคลุมและชัดเจน การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณและเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา จึงเป็นวิธีการสรุปองค์ความรู้ในภาพกว้างและภาพลึก ที่สามารถปิดจุดอ่อนที่มีอยู่ของวิธีการเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพ ที่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของศาสตร์ทางสังคมที่ก่อให้เกิดความหลากหลายและผสมผสาน รวมทั้งแลกเปลี่ยนโลกทัศน์ของนักวิจัยและนักประเมินร่วมกัน โดยนักวิจัยสามารถตั้งคำถาม วัตถุประสงค์ และเทคนิควิธีการของการศึกษาคำตอบได้อย่างหลากหลาย ที่สามารถอธิบายคุณลักษณะงานวิจัยที่สัมพันธ์กับผลการวิจัยและตัวแปรต้นอื่นที่ไม่ใช่เป้าหมายหลักของการศึกษา แต่ส่งผลร่วมกันต่อตัวแปรตาม ซึ่งข้อดีของการวิเคราะห์ห่อภิมาณเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณจำนวนมาก เพื่อให้ได้ข้อสรุปและได้ข้อค้นพบใหม่ที่น่าเชื่อถือ โดยอาศัยค่าตัวเลข และการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นการหาความหมายจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อ

Citation : Sumrongpan, L., Prakruwiriya, P., & Pradubsook, C. (2025). The Mixed Methods Research Synthesis of Buddhist

Educational Administration Principles in Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 97–112. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.43>

ค้นพบและความเข้าใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ที่ศึกษา ซึ่งทำให้เห็นถึงภาพรวมของงานวิจัยที่มีลักษณะเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบมากขึ้น นอกจากนี้การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีพรรณนาแบบเดิม มีจุดอ่อนเป็นวิธีการที่ไม่มีระบบ มีความเป็นอัตนัยสูง ทำให้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยแตกต่างกันตามความสามารถและประสบการณ์ของนักวิจัยที่ทำการสังเคราะห์ ทำให้ได้ข้อสรุปที่ไม่ชัดเจนทั้งในด้านกระบวนการและผลลัพธ์ ทำให้ผลการวิจัยขาดมาตรฐานการพิสูจน์ที่ชัดเจน (Cooper, 2017)

บทความวิจัยนี้จึงนำเสนอผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานด้วยวิธีวิทยาการเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำและเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกันในการดำเนินการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการ สาเหตุ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร การศึกษา ได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมและชัดเจน สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการวางแผนการพัฒนาการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถ้อยคำ
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
3. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน และหลักพุทธบริหารการศึกษา ดังนี้

1. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed research synthesis) เป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาจากหลาย ๆ เรื่อง ที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน โดยใช้การสังเคราะห์งานวิจัยร่วมกัน 2 วิธี ได้แก่ งานวิจัยเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์ถ้อยคำ และงานวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ที่มุ่งตรวจสอบผลการวิจัยว่าสอดคล้องตรงกันหรือขัดแย้งระหว่างกันหรือไม่ ภายใต้เงื่อนไข ปัจจัย หรือบริบทใดบ้าง แบ่งออกเป็น 4 แบบแผนหลัก ได้แก่ (1) แบบแผนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบสามเส้า (Triangulation mixed synthesis designs) (2) แบบแผนการสังเคราะห์เชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (embedded mixed synthesis designs) (3) แบบแผนการสังเคราะห์เชิงผสมผสานแบบอธิบาย (explanatory mixed synthesis designs) และ (4) แบบแผนการสังเคราะห์เชิงผสมผสานแบบสำรวจบุกเบิก (exploratory mixed synthesis design) (รัตนะ บัวสนธิ์, 2556)

2. หลักพุทธบริหารการศึกษา เป็นการบริหารงานตามแนวพุทธธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสเป็นคำสั่งสอนที่สำคัญในพระไตรปิฎกและอรรถกถาฎีกา โดยพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรมได้จำแนกหลักพุทธธรรมออกเป็น 11 หมวด ได้แก่ เอกกะ-หมวด 1 มีจำนวน 3 หลักธรรม ทุกะ-หมวด 2 มีจำนวน 62 หลักธรรม ติกะ-หมวด 3 มีจำนวน 71 หลักธรรม จตุกะ-หมวด 4 มีจำนวน 79 หลักธรรม ปัญจก-หมวด 5 มี

Citation : ลัดดา สำรองพันธ์, พระครูวิริยะ ปัญญาวัฒน์, และ ชูชัย ประดับสุข. (2568). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธ

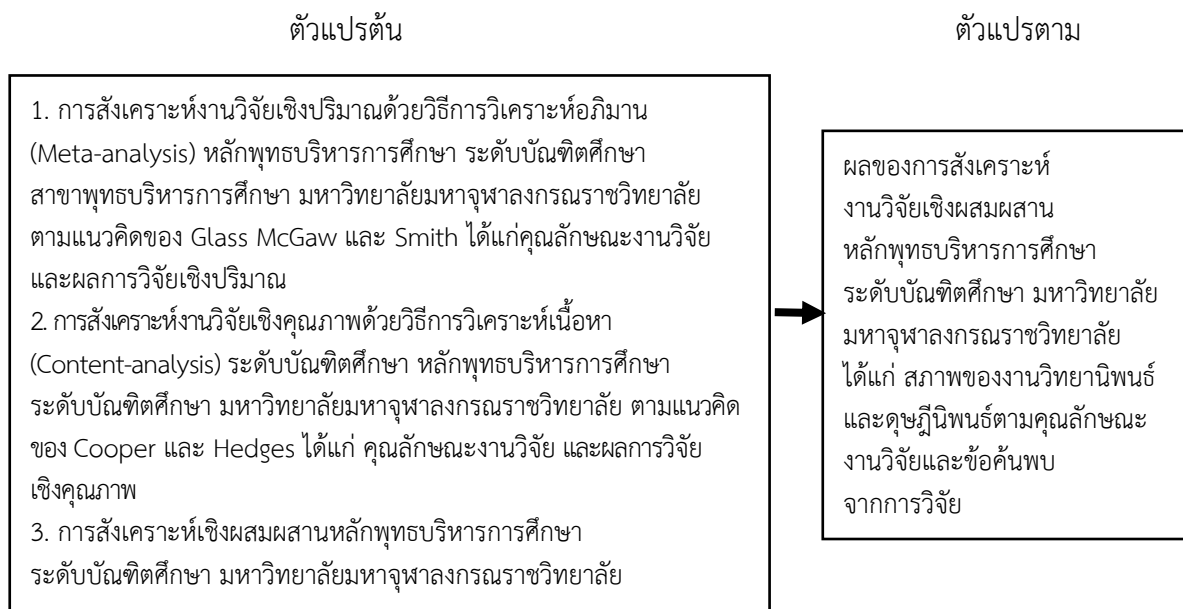

บริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 97–112.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

จำนวน 45 หลักสูตร ศึกษะ-หมวด 6 มีจำนวน 17 หลักสูตร สัตตะกะ-หมวด 7 มีจำนวน 15 หลักสูตร อัญญะ-หมวด 8 มีจำนวน 9 หลักสูตร นวกะ-หมวด 9 มีจำนวน 12 หลักสูตร ทสกะ-หมวด 10 มีจำนวน 24 หลักสูตร และอติเรก ทสกะ-หมวดเกิน 10 มีจำนวน 22 หลักสูตร รวมทั้งสิ้นจำนวน 359 หลักสูตร (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2564) และหลักการประยุกต์พุทธวิธีกับหลักการบริหารการศึกษา มี 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

สรุปการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธบริหารการศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาจากหลาย ๆ เรื่อง ที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน โดยใช้การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีวิเคราะห์ห่อภิมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้การบริหารตามแนวทางหลักพุทธธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสเป็นคำสั่งสอนที่สำคัญในพระไตรปิฎกและอรรถกถาฎีกา

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research Synthesis : MMRS) แบบสามเส้า: รูปแบบลู่เข้า (Triangulation mixed synthesis design: convergence model) โดยใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis) การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content-analysis) และการสังเคราะห์เชิงผสมผสาน ดังนี้

1. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์ทอิกมาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร งานวิจัยเชิงปริมาณที่วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และศึกษาเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระบบฐานข้อมูล e-thesis ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 โดยสืบค้นจากเว็บไซต์ <https://e-thesis.mcu.ac.th> และ <http://oldweb.mcu.ac.th/site/thesiscontent.php?countpage=173> จำนวน 76 เรื่อง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ งานวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระบบฐานข้อมูล e-thesis ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 โดยสืบค้นจากเว็บไซต์ <https://e-thesis.mcu.ac.th> และ <http://oldweb.mcu.ac.th/site/thesiscontent.php?countpage=173> กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้จำนวน 64 เรื่อง ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากและผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ตั้งแต่ 3.52-4.16

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ (1) ตัวแปรด้านการพิมพ์ จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่พิมพ์ วิทยาเขตที่ผลิตงานวิจัย เพศผู้วิจัย ประเภทงานวิจัย จำนวนหน้าทั้งหมดและจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก (2) ตัวแปรด้านเนื้อหา จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย หลักพุทธบริหารการศึกษา หลักพุทธธรรม จำนวนหลักพุทธธรรม และจำนวนหลักพุทธบริหารการศึกษา (3) ตัวแปรด้านวิธีวิทยาการวิจัย จำนวน 17 ตัวแปร ได้แก่ แบบแผนการวิจัย ระยะเวลาการวิจัย ประเภทสมมติฐานการวิจัย แหล่งข้อมูล เกณฑ์การกำหนดขนาดของแหล่งข้อมูล สถานภาพของแหล่งข้อมูล ที่มาของแหล่งข้อมูล วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือการวิจัย ประเภทการหาค่าความเที่ยงตรง ประเภทการหาค่าความเชื่อมั่น ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนตัวแปรต้น จำนวนตัวแปรตาม จำนวนสมมติฐานการวิจัย ขนาดของแหล่งข้อมูล และจำนวนเครื่องมือการวิจัย และ (4) ตัวแปรด้านคุณภาพงานวิจัย จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ผลการประเมินระดับคุณภาพของงานวิจัย และคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย

2. ตัวแปรผลการวิจัย คือ ค่าดัชนีมาตรฐานของผลการวิจัยในงานวิจัยที่เป็นค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) จากการประมาณค่าสถิติ t และค่าสถิติ F ที่ได้จากการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) คือ หลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert จำนวน 25 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามวิธีของ Rovinelli และ Hambleton โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ (IOC : Index of Item Objective Congruence) มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 และความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในระหว่างผู้ประเมิน (IRR : Inter-Rater Reliability) ตามวิธีของ Cooper และ Hedges มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.80

Citation : ลัดดา สารองพันธ์, พระครูวิริยะ ปัญญาภินันท์, และ ชุชัย ประดับสุข. (2568). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธ

บริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 97-112.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

2. แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย มี 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย และตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามวิธีของ Rovinelli และ Hambleton โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ (IOC : Index of Item Objective Congruence) มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 และความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในระหว่างผู้ประเมิน (IRR : Inter-Rater Reliability) ตามวิธีของ Cooper และ Hedges มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลการการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยสืบค้นจากระบบฐานข้อมูล e-thesis ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 จากเว็บไซต์ <https://e-thesis.mcu.ac.th> และ <http://oldweb.mcu.ac.th/site/thesiscontent.php?countpage=173> โดยใช้คำค้นว่า “สาขาพุทธบริหารการศึกษา” ได้งานวิจัย จำนวน 64 เรื่อง

2. ผู้วิจัยศึกษาและบันทึกข้อมูล คัดเลือกงานวิจัยที่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยประเมินคุณภาพงานวิจัย จำนวนทั้งหมด 64 เรื่อง ได้งานวิจัยที่มีระดับคุณภาพดีขึ้นมีค่าตั้งแต่ 3.52-4.16 นำมาตรวจสอบผลการบันทึกที่ครบถ้วนจากงานวิจัย หากมีส่วนใดบกพร่องไม่ชัดเจนดำเนินการอ่านงานวิจัยแล้วบันทึกเพิ่มเติมและจัดเตรียมข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในรูปค่าขนาดอิทธิพลของหลักพุทธบริหารการศึกษา

3. วิเคราะห์จำแนกประเภทค่าขนาดอิทธิพลของหลักพุทธบริหารการศึกษา โดยใช้สูตรของ Glass, McGaw และ Smith วิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรลักษณะวิจัย เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพล โดยใช้สถิติ F-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ กรณีความแปรปรวนเท่ากันตามวิธีของ Tukey และกรณีความแปรปรวนไม่เท่ากันตามวิธีของ Scheffe วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แปลผลและเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลตามเกณฑ์การแปลผลขนาดอิทธิพลของ Cohen คือ ค่าขนาดอิทธิพลขนาดเล็ก มีค่าเท่ากับ 0.20 ค่าขนาดอิทธิพลขนาดปานกลาง มีค่าเท่ากับ 0.50 ค่าขนาดอิทธิพลขนาดใหญ่ มีค่าเท่ากับ 0.80 ขึ้นไป

2. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระบบฐานข้อมูล e-thesis ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 โดยสืบค้นได้จากเว็บไซต์ <https://e-thesis.mcu.ac.th> และ <http://oldweb.mcu.ac.th/site/thesiscontent.php?countpage=173> จำนวน 392 เรื่อง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ใน

ระบบฐานข้อมูล e-thesis ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 โดยสืบค้นได้จากเว็บไซต์ <https://e-thesis.mcu.ac.th> และ <http://oldweb.mcu.ac.th/site/thesiscontent.php?countpage=173> กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 (ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548) จำนวน 59 เรื่อง ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากและผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ตั้งแต่ 3.78-4.04 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คุณภาพงานวิจัยระดับดี ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ (1) ตัวแปรด้านการพิมพ์ จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ปีที่พิมพ์ วิทยาเขตที่ผลิตงานวิจัย เพศผู้วิจัย ประเภทงานวิจัย จำนวนหน้าทั้งหมดและจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก (2) ตัวแปรด้านเนื้อหา จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย หลักพุทธบริหารการศึกษา หลักพุทธธรรม จำนวนหลักพุทธธรรม และจำนวนหลักพุทธบริหารการศึกษา (3) ตัวแปรด้านวิธีวิทยาการวิจัย จำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่ แบบแผนการวิจัย ระยะเวลาการวิจัย แหล่งข้อมูล เกณฑ์การกำหนดขนาดของแหล่งข้อมูล สถานภาพของแหล่งข้อมูล ที่มาของแหล่งข้อมูล วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประเภทเครื่องมือการวิจัย ประเภทการหาค่าความเที่ยงตรง ประเภทการหาค่าความเชื่อมั่น ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนตัวแปรต้น จำนวนตัวแปรตาม ขนาดของแหล่งข้อมูล และจำนวนเครื่องมือการวิจัย และ (4) ตัวแปรด้านคุณภาพงานวิจัย จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ผลการประเมินระดับคุณภาพของงานวิจัย และคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย

2. ตัวแปรผลการวิจัย คือ หลักพุทธบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรม สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert จำนวน 25 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามวิธีของ Rovinelli และ Hambleton โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 และความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในระหว่างผู้ประเมิน (IRR : Inter-Rater Reliability) ตามวิธีของ Cooper และ Hedges มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75

2. แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย มี 4 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย (2) ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย (3) ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย และ (4) ข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามวิธีของ Rovinelli และ Hambleton โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 และความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในระหว่างผู้ประเมิน (IRR : Inter-Rater Reliability) ตามวิธีของ Cooper และ Hedges มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.75

Citation : ลัดดา สำรองพันธ์, พระครูวิริยะ ปัญญาวิวัฒน์, และ ชุชัย ประดับสุข. (2568). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธ

บริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 97–112.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. สืบค้นงานวิจัยซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2559-2567 และทำการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรม โดยสืบค้นจากระบบฐานข้อมูล e-thesis ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2567 จากเว็บไซต์ <https://e-thesis.mcu.ac.th> และ <http://oldweb.mcu.ac.th/site/thesiscontent.php?countpage=173> โดยใช้คำค้นว่า “สาขาพุทธบริหารการศึกษา” ได้งานวิจัย จำนวน 59 เรื่อง โดยสืบค้นข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ.2567

2. รวบรวมงานวิจัยซึ่งได้จากการสำรวจ โดยคัดเลือกงานวิจัยที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา โดยประเมินคุณภาพงานวิจัย จำนวนทั้งหมด 59 เรื่อง ได้งานวิจัยที่มีระดับคุณภาพดีขึ้น มีค่าตั้งแต่ 3.79-4.04 แล้วนำมาสังเคราะห์แบบซ้ำไปซ้ำมาแปลความหมายเทียบเคียงระหว่างงานวิจัยตามกรอบแนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัย ในลักษณะวิเคราะห์สรุปเนื้อความเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรม

3. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์หोภิมานและการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา มาสังเคราะห์เชิงผสมผสานเพื่อหาคำตอบของผลการวิจัยร่วมกัน โดยนำผลการสังเคราะห์ที่ได้จากวิธีการสังเคราะห์ทั้ง 2 วิธีร่วมกัน เพื่อสรุปตีความผลการสังเคราะห์ที่ได้ สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนทั้งหมด 64 เรื่อง พบว่า (1) คุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์ งานวิจัยที่นำมาศึกษามากที่สุด ตีพิมพ์ในปี พ.ศ.2565 และปี พ.ศ.2566 (ร้อยละ 25.00) งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ร้อยละ 28.13) วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มากที่สุด (ร้อยละ 85.94) ผู้วิจัยเป็นเพศหญิงมากที่สุด (ร้อยละ 39.60) งานวิจัยมีจำนวนหน้าทั้งหมดเฉลี่ย 200 หน้า และจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกเฉลี่ย 141 หน้า (2) คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพเปรียบเทียบ และเสนอแนวทางพัฒนามากที่สุด (ร้อยละ 70.31) การบริหารงานบุคคลมากที่สุด (ร้อยละ 46.88) ศึกษาหลักสังคหวัตถุ 4 มากที่สุด (ร้อยละ 18.75) และ (3) คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย ใช้แบบแผนการวิจัยแบบผสมวิธีมากที่สุด (ร้อยละ 73.44) ใช้ระยะเวลาการวิจัย 1 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 25.00) แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด (ร้อยละ 57.81) ประเภทสมมติฐานการวิจัยแบบไม่มีทิศทางมากที่สุด (ร้อยละ 57.81) เกณฑ์การกำหนดขนาดของแหล่งข้อมูลใช้การเปิดตารางสำเร็จรูปมากที่สุด (ร้อยละ 71.88) สถานภาพของแหล่งข้อมูลเป็นผู้บริหารและครูมากที่สุด (ร้อยละ 40.63) ที่มาของแหล่งข้อมูลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 57.81) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มากที่สุด (ร้อยละ 54.69) เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มากที่สุด (ร้อยละ 75.00) การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงใช้วิธีการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มากที่สุด (ร้อยละ 87.50) การหาค่าความเชื่อมั่นใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach มากที่สุด (ร้อยละ 75.00) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยสถิติ descriptive statistics, t-test (Independent

Citation : Sumrongpan, L., Prakruwiriya, P., & Pradubsook, C. (2025). The Mixed Methods Research Synthesis of Buddhist

Educational Administration Principles in Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 97–112. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

Sample) และ F-test มากที่สุด (ร้อยละ 62.50) ตัวแปรต้นเฉลี่ย 3 ตัวแปร ตัวแปรตามเฉลี่ย 2 ตัวแปร จำนวน สมมติฐานเฉลี่ย 2 ข้อ ขนาดกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ย 233 คน จำนวนเครื่องมือเฉลี่ย 2 ประเภท และ 4) คุณลักษณะ งานวิจัยด้านคุณภาพงานวิจัยที่นำมาศึกษาทั้งหมดมีคุณภาพอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 100)

ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยเชิงปริมาณหลักพุทธบริหารการศึกษา มีจำนวน 127 ค่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.01 มีค่าสูงสุดเท่ากับ 7.18 ค่าเฉลี่ยของงานวิจัยเชิงปริมาณที่นำมาสังเคราะห์โดยเฉลี่ยมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 0.93 และตัวแปรต้นจากงานวิจัยที่ นำมาวิเคราะห์หามีค่าขนาดอิทธิพลระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานและลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยเชิงปริมาณ

ตัวแปร	n	$\bar{d}$	S.D.	Range	MIN	MAX	SK	KU	ANOVA	
									F	p-value
ค่าขนาดอิทธิพล	127	0.93	0.18	7.17	0.01	7.18	2.91	9.21	0.71	.82

จากตารางที่ 1 พบว่า ลักษณะการแจกแจงของค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยเชิงปริมาณมีจำนวน 127 ค่า ค่าขนาดอิทธิพลมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.01 มีค่าสูงสุดเท่ากับ 7.18 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.18 เมื่อพิจารณาลักษณะของข้อมูล ค่า Sig. เท่ากับ .82 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05 ค่าความเบ้ เท่ากับ 2.91 และค่าความโด่ง เท่ากับ 9.21 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะไม่สมมาตร ค่า ขนาดอิทธิพลมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้เชิงบวกและมีความโด่งสูงกว่าปกติ แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของงานวิจัย เชิงปริมาณที่นำมาสังเคราะห์โดยเฉลี่ยจะมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 0.93 และตัวแปรต้นจากงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์หามี ค่าขนาดอิทธิพลระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพลด้านคุณลักษณะด้านการพิมพ์ ด้านเนื้อหา และด้าน วิธีวิทยายังไม่แตกต่างกัน

2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนทั้งหมด 59 เรื่อง พบว่า (1) หลักพุทธ บริหารการศึกษางานบริหารวิชาการ มีจำนวน 17 หลัก 16 หลักธรรม ได้แก่ (1) การบริหารวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 (2) การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักภวนา 4 (3) การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตาม หลักอิทธิบาท 4 (4) การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 (5) การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลัก อิทธิบาท 4 (6) การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ 4 (7) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยาย โอกาสตามหลักไตรสิกขา (8) การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 (9) การบริหารงาน วิชาการ ในยุคดิจิทัลตามหลักกุศลธรรม 4 (10) การฝึกอบรมสามเณรภาคฤดูร้อนตามหลักสัทธรรม 3 (11) กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามหลักปฏิสัมพันธ์ 4 (12) การพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักพุทธ 5 (13) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธรูปตามหลักศีลธรรม 6 (14) การป้องกันและแก้ไข ปัญหาสารเสพติดตามหลักมิตรแท้ (15) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามหลัก พละ 5 (16) การจัดกิจกรรมส่งเสริมตามหลักเบญจธรรม และ (17) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตามหลัก พุทธบูรณาการด้วยหลักสติปัญญา 4 (2) งานบริหารงบประมาณ มีจำนวน 3 หลัก 2 หลักธรรม ได้แก่ (1) การ บริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามหลักปธาน 4 (2) การบริหารความโปร่งใสตามหลักสุจริต 3

Citation : ลัดดา สารองพันธ์, พระครูวิริยะ ปัญญาวัฒน์, และ ชูชัย ประดับสุข. (2568). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธ

บริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 97–112.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

และ (3) การบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสุจริต 3 (3) งานบริหารบุคคล มีจำนวน 23 หลัก 19 หลักธรรม ได้แก่ (1) การบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 (2) ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 (3) การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปริสธรรม 7 (4) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 (5) การบริหารงานบุคคลตามหลักหุติยาปานิโกสูตร (6) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลตามหลักธรรมาภิบาล (7) การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล (8) การพัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา (9) การพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนตามหลักกุศลกรรมบถ 10 (10) การบริหารงานบุคคลตามหลักทศพิธราชธรรม (11) ภาวะผู้นำตามหลักมรรค 8 (12) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักสังคหวัตถุ 4 (13) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักพละ 4 (14) การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามหลักโยนิโสมนสิการ (15) การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม (16) การบริหารงานบุคคลตามหลักอภิปรินิยธรรม 7 (17) ทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (18) การบริหารตนตามหลักฆราวาสธรรม 4 (19) การบริหารงานบุคคลตามหลักขันติธรรม (20) การบริหารงานบุคคลตามหลักจักร 4 (21) การพัฒนาศักยภาพครูยุคดิจิทัลตามหลักจักร 4 (22) คุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมเชิงพุทธตามหลักทศพิธราชธรรม และ (23) คุณลักษณะความพอเพียงตามหลักเบญจธรรม และ (4) งานบริหารทั่วไป มีจำนวน 13 หลัก 13 หลักธรรม ได้แก่ (1) วิธีการบริหารความขัดแย้งตามหลักอริยสัจ 4 (2) วิธีการบริหารความขัดแย้งตามหลักสาราณียธรรม 6 (3) การบริหารงานทั่วไปตามหลักพรหมวิหาร 4 (4) การบริหารงานทั่วไปในยุคไทยแลนด์ 4.0 ตามหลักสังคหวัตถุ 4 (5) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสัปปายะ 4 (6) การบริหารวัดตามหลักสัปปายะ 7 (7) การบริหารงานประชาสัมพันธ์ตามหลักปฏิสันถารธรรม (8) การบริหารงานประชาสัมพันธ์ตามหลักปฏิสันถารธรรม (9) การบริหารงานทั่วไปตามหลักพละ 5 (10) การบริหารงานทั่วไปตามหลักพละ 4 (11) กลยุทธ์การบริหารตามหลักปาปนิโกธรรม 3 (12) การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักปัญญา 3 (13) รูปแบบการบริหารโครงการชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวรตามหลักจิตอาสา

3. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระหว่างผลการวิเคราะห์ห่อมิงานงานวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 64 เรื่อง และผลการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 59 เรื่อง พบว่า หลักพุทธบริหารการศึกษา มีจำนวน 4 หลัก ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป และมีหลักพุทธธรรมจำนวน 45 หลักธรรม ได้แก่ (1) หลักอริยสัจ 4 (2) หลักสังคหวัตถุ 4 (3) หลักพรหมวิหาร 4 (4) หลักอิทธิบาท 4 (5) หลักสัปปริสธรรม 7 (6) หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 (7) หลักสติสัมปชัญญะ (8) หลักหุติยาปานิโกสูตร (9) หลักสัปปายะ 7 (17) หลักธรรมาภิบาล (11) หลักศีล 5 (12) หลักพหูสูต 5 (13) หลักทิวฐัมมิกัตถประโยชน์ (14) หลักสาราณียธรรม 6 (15) หลักไตรสิกขา (16) หลักฆราวาสธรรม 4 (17) หลักจิตอาสา (18) หลักมิตระแท้ 4 (19) หลักกุศลธรรม 4 (27) หลักเบญจธรรม (21) หลักภาวนา 4 (22) หลักปัญญา 3 (23) หลักสัทธิธรรม 3 (24) หลักปธาน 4 (25) หลักสติปัฏฐาน 4 (26) หลักสัปปายะ 4 (27) หลักกุศลกรรมบถ 17 (28) หลักปฏิสันถารธรรม (29) หลักปฏิสัมพันธ์ 4 (37) หลักทศพิธราชธรรม (31) หลักมรรค 8 (32) หลักสุจริต 3 (33) หลักบุญกิริยาวัตถุ 3 (34) หลักพละ 4 (35) หลักพละ 5 (36) หลักโยนิโสมนสิการ (37) หลักอภิปรินิยธรรม (38) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (39) หลักขันติธรรม (47) หลักจักร 4 (41) หลักการวธรรม 6 (42) หลักอคติ 4 (43) หลักปาปนิโกธรรม 3 (43) หลักพุทธลีลาการสอน 4 (44) หลักจริยธรรม และ (45) หลักมณีนียสถาน

Citation : Sumrongpan, L., Prakruwiriya, P., & Pradubsook, C. (2025). The Mixed Methods Research Synthesis of Buddhist

Educational Administration Principles in Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 97–112. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการวิเคราะห์อภิมานหลักพุทธบริหารการศึกษา ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยเชิงปริมาณหลักพุทธบริหารการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ด้วยเหตุผลที่ค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยในหลักพุทธบริหารการศึกษามีความใกล้เคียงกัน ลักษณะและวิธีการที่ใช้ในการวิจัยนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งทำให้ค่าขนาดอิทธิพลไม่มีการกระจายอย่างกว้างขวาง การศึกษาตัวแปรในงานวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่ได้แสดงถึงความมีอิทธิพลที่สูงต่อผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น ซึ่งจากข้อค้นพบงานวิจัยส่วนใหญ่ของระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้กระบวนการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีหลักการบริหารตามด้วยหลักพุทธธรรม รูปแบบการวิจัยใช้แบบผสมวิธีระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพขั้นตอนการวิจัยเริ่มต้นด้วยการสอบถามสภาพบริบทปัจจุบันของตัวแปรที่ศึกษาและนำมาสร้างประเด็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการพัฒนา การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ล้วนมีลักษณะคล้ายคลึงกันไม่มีความแตกต่าง ซึ่งการที่ค่าขนาดอิทธิพลไม่มีความแตกต่างกัน อาจสะท้อนให้เห็นถึงการใช้แนวทางวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในงานวิจัยต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ทำการศึกษาในหลักพุทธบริหารการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณงานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ดังนั้นค่าขนาดอิทธิพลที่เป็นตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านการพิมพ์ ด้านเนื้อหา และด้านวิธีการวิจัยจึงไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Moldagali, 2024) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์เชิงอภิมานของผลกระทบของวิธีการสอนบทกวีที่สร้างสรรค์ต่อการอ่าน พบว่า คุณลักษณะงานวิจัยด้านปีที่พิมพ์ วิธีการสอนบทกวีที่สร้างสรรค์ และทักษะเป้าหมายที่เป็นตัวแปรสำคัญมีผลเชิงบวกและระดับสูงต่อผู้เรียน ค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการสอนระดับโรงเรียน เนื้อหา และสื่อการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อิสระ ทองสามสี, 2564) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์อภิมานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ค่าดัชนีมาตรฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยด้านคุณลักษณะทั่วไป คุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระ และคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย มีค่าดัชนีมาตรฐานไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (มัทนียา มูลศรีแก้ว, 2562) ที่ได้ศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการวิเคราะห์อภิมาน ซึ่งค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษางานบริหารวิชาการ มีจำนวน 17 หลัก 16 หลักธรรม งานบริหารงบประมาณ มีจำนวน 3 หลัก 2 หลักธรรม งานบริหารบุคคล มีจำนวน 23 หลัก 19 หลักธรรม งานบริหารทั่วไป มีจำนวน 13 หลัก 13 หลักธรรม หลักพุทธธรรมที่มีการศึกษาร่วมกัน ได้แก่ หลักไตรสิกขา หลักพรหมวิหาร 4 หลักสังคหวัตถุ 4 หลักสารณียธรรม 6 และหลักอริยสัจ 4 ที่เป็นเช่นนี้ด้วยเหตุผลที่หลักพุทธบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรมมีความหลากหลาย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหลายบริบท ไม่ว่าจะเป็นการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล หรือการบริหารทั่วไป ทำให้การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในด้านการศึกษากลายเป็นพัฒนาแบบองค์รวมที่ทั้งสร้างความเข้าใจในหลักการและการนำไปปฏิบัติจริงในการบริหารการศึกษาโดยงานวิจัยในแต่ละด้านได้ใช้หลักพุทธธรรมหลายประการเพื่อ

Citation : ลัดดา สารองพันธ์, พระครูวิริยะ ปัญญาภินันท์, และ ชูชัย ประดับสุข. (2568). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธ

บริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 97–112.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

เสริมสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติในการบริหารการศึกษาในทุกด้าน ซึ่งสะท้อนถึงการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารงานศึกษาได้อย่างเหมาะสม หลักพุทธบริหารการศึกษามีความหลากหลาย ทั้งในแง่ของการประยุกต์ใช้และการดำเนินงาน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารวิชาการที่เน้นการใช้ความรู้และปัญญาในการพัฒนาหลักสูตรและการศึกษาที่มีคุณภาพ หรือการบริหารบุคคลที่เน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในบุคลากร การใช้หลักพุทธธรรมในด้านต่าง ๆ จึงมีความยืดหยุ่นในการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของการศึกษาภายในองค์กร ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธบริหารการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หลักพุทธธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเสริมสร้างการบริหารการศึกษาให้มีความสมดุลและยั่งยืน การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการกระบวนการบริหารทั้งในด้านวิชาการ การงบประมาณ บุคคล และทั่วไปช่วยพัฒนาองค์กรให้มีความเป็นธรรมและสร้างคุณธรรมในระดับขององค์กร การใช้หลักพุทธธรรมเหล่านี้ในงานบริหารจึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาองค์กร การศึกษาที่มีคุณภาพในอนาคตสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูวรธรรมวาทิ (นิพนธ์ ฉนทพฺพโฆ), 2565) ที่ได้ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี พบว่า หลักพุทธธรรมส่งผลต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่อยู่ระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเมตตาการุณยธรรม ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ ด้านทวิญญูสามัญญตา มีทวิญญูงามเสมอกันกับเพื่อนร่วมงาน ด้านศีลสามัญญตา มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนร่วมงาน ด้านเมตตา มโนกรรม ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน และสาธารณโภค การแบ่งปันผลประโยชน์ ตามลำดับ สำหรับผลการวิจัยเชิงคุณภาพเห็นพ้องต้องกันกับการวิจัยเชิงปริมาณเห็นว่าหลักศาสนียธรรมซึ่งเป็นธรรมสำหรับอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันเมื่อประยุกต์กับการทำงานก่อให้เกิดสามัคคีธรรม ทำงานเป็นทีมมุ่งผลสำเร็จขององค์กรเป็นที่ตั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภัทรพร จันตะนี, 2565) ที่ได้ศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา พบว่า แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยาโดยนำหลักอิทธิบาท ๔ เข้ามาบูรณาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นผลให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและทันต่อเวลาที่กำหนด

3. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน หลักพุทธบริหารการศึกษา มีจำนวน ๔ หลัก ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และหลักพุทธธรรม มีจำนวน ๔๕ หลักธรรม ที่เป็นเช่นนี้ด้วยเหตุผลการสังเคราะห์งานวิจัย 2 วิธีประกอบกัน คือ วิธีวิเคราะห์ทอภิมานและวิธีวิเคราะห์เนื้อหา นำผลมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งทำให้เห็นผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธบริหารการศึกษามีความครอบคลุมถึงหลักการบริหารเชิงพุทธและการนำหลักพุทธธรรมที่หลากหลายมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างการบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรมในทุก ๆ ด้าน ที่สามารถใช้งานได้ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยในยุคดิจิทัลและการพัฒนาสถานศึกษา ที่แสดงถึงความสำคัญของการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการทุกภาคส่วนของการบริหารการศึกษา ซึ่งงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องได้เน้นการนำหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของการศึกษา ทั้งนี้หลักพุทธธรรมสามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารการศึกษาหลาย ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ การเชื่อมโยงหลักพุทธธรรมกับการบริหารการศึกษาช่วยให้การดำเนินการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่สอดคล้องกับหลักการพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังช่วยในการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาที่สามารถปรับตัวและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จในยุคที่มี

Citation : Sumrongpan, L., Prakurwiriya, P., & Pradubsook, C. (2025). The Mixed Methods Research Synthesis of Buddhist

Educational Administration Principles in Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 97–112. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระปลัดจันทร์ สิริจนโท (พงษ์แดง), 2564) ที่ได้ศึกษากระบวนการการบริหารงานบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา พบว่า หลักพรหมวิหาร 4 ใช้ในการพัฒนาความเมตตาในตนเอง การสร้างกรุณาในจิตตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่น การมุทิตาแสดงความยินดีผู้อื่น และการเสริมสร้างอุเบกขาภาวนาจิตให้เข้มแข็งตามกระบวนการบริหารงานบุคคล 9 ด้าน คือ กำหนด นโยบาย วางแผนกำลังคน สรรหาบุคลากร คัดเลือกบุคลากร บรรจุแต่งตั้ง ปรุมนิเทศ มอบหมายงาน พัฒนาบุคลากร ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ส่งเสริมสวัสดิการและการรักษาวินัย ประกอบกับผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากระบวนการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น ด้วยการใช้กระบวนการวิจัยผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Heyvaert, 2023) ที่ได้ศึกษาการประยุกต์ระดับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสาน โดยการผสมผสานเทคนิคการสังเคราะห์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพิ่มความมั่นใจในข้อมูลการวิจัย โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ที่แตกต่างกัน ได้ข้อสรุปเดียวกัน โดยการเปรียบเทียบและรวมผลอนุมานที่เกิดจากวิธีการสังเคราะห์ที่หลากหลาย และให้ความเข้าใจที่ชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับปัญหาที่ศึกษา การสังเคราะห์การวิจัยเชิงผสมผสานส่วนใหญ่ใช้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การค้นพบ และเทคนิคการสังเคราะห์ที่หลากหลายสามารถช่วยให้นักวิจัยเพิ่มความสมบูรณ์ของผลการศึกษาที่ได้มีความหลากหลาย และละเอียดถี่ถ้วนของปรากฏการณ์สามารถเกิดขึ้นได้

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

หลักพุทธบริหารการศึกษา ประกอบด้วย 4 หลัก ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป และหลักพุทธธรรมมี 45 หลักธรรม ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ หลักพุทธธรรม ได้แก่ ไตรสิกขา อริยสัจ 4 อธิบาต 4 ภาวนา 4 วุฑฒิธรรม 4 พหุสูตร 5 บุญกิริยาวัตถุ 3 สัทธิธรรม 3 สังคหวัตถุ 4 ปฏิสัมภิทา 4 พุทธลีลาการสอน 4 สติปัญญา 4 มิตรแท้ 4 สติสัมปชัญญะ ทุติยาปาณิกสูตร พละ 5 เบญจธรรม คารวธรรม 6 และกัลยาณมิตรธรรม 7
2. งานบริหารงบประมาณ หลักพุทธธรรม ได้แก่ ปธาน 4 สุจริต 3 สังคหวัตถุ 4 และราชสังคหวัตถุ
3. งานบริหารบุคคล หลักพุทธธรรม ได้แก่ พรหมวิหาร 4 อธิบาต 4 สัปปริสธรรม 7 กัลยาณมิตรธรรม 7 ทุติยาปาณิกสูตร กุศลกรรมบถ 10 ทศพิธราชธรรม มรรค 8 สังคหวัตถุ 4 พละ 4 โยนิโสมนสิการ ทิฏฐธัมมิกัตถตประโยชน์ จริยธรรม วุฑฒิธรรม 4 ไตรสิกขา สาราณียธรรม 6 อปริหานิยธรรม 7 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฆราวาสธรรม 4 ขันติธรรม จักร 4 ศील 5 และเบญจธรรม
4. งานบริหารทั่วไป หลักพุทธธรรม ได้แก่ อริยสัจ 4 สาราณียธรรม 6 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 อธิบาต 4 สัปปายะ 4 สัปปายะ 7 ธรรมาภิบาล ไตรสิกขา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รมณีสถาน ปฏิสันถารธรรม ทิฏฐธัมมิกัตถตประโยชน์ พละ 5 อคติ 4 ปาปณิกธรรม 3 ปัญญา 3 และจิตอาสา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. งานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องเดียวกัน จำนวน 1-3 เรื่อง ถือว่ายังไม่มากพอด้วยลักษณะการแจกแจงของข้อมูลไม่เป็นปกติ ค่าความแปรปรวนไม่เท่ากัน และไม่ปรากฏค่าความเบ้และความโด่ง ซึ่งจากข้อค้นพบงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องเดียวกันและมีจำนวนมากพอ ที่ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมีความ

Citation : ลัดดา สำรองพันธ์, พระครูวิริยะ ปัญญาวิวัฒน์, และ ชูชัย ประดับสุข. (2568). การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงผสมผสานหลักพุทธ

บริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 97-112.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.43>

แตกต่างกันอย่างชัดเจน ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ ค่าความแปรปรวนเท่ากัน ค่าความเบ้และความโด่งเป็นปกติ มีจำนวน 4 เรื่องขึ้นไป

2. งานวิจัยสาขาพุทธบริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ไม่ระบุค่าของคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนั้นการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยควรระบุให้ชัดเจนและบอกค่าที่ได้ในเล่มวิจัยทั้งค่าความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

3. รูปแบบการวิจัยของสาขาพุทธบริหารการศึกษาเป็นรูปแบบเดียวแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ควรเปลี่ยนแปลงรูปแบบการวิจัยโดยใช้รูปแบบอื่นบ้าง เพื่อให้เกิดความหลากหลายของการได้มาซึ่งคำตอบของการวิจัย

4. เครื่องมือการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ควรใช้เครื่องมืออย่างหลากหลาย เช่น แบบทดสอบวัดความรู้ แบบวัดเจตคติ แบบวัดความพึงพอใจ ฯลฯ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการศึกษาตามหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปในการบริหารการศึกษาตามหลักพุทธบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง (References)

พระครูวินัยธรวรวิทย์ เตชะธมโม. (2566). รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสานในบริบทพุทธบริหารการศึกษา. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ, 12*(2), 101–118.

พระครูธรรมวาที (นิพนธ์ ฉันทวุฒโฒ). (2565). *การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองในจังหวัดปทุมธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

พระครูวิโรจน์กาญจนเขต. (2562). หลักพระพุทธศาสนากับการบริหารบุคคล. *วารสารการสอนสังคมศึกษา, 1*(2), 143-145.

พระปลัดจันทร์ สิริจันโท (พงษ์แดง). (2564). *กระบวนการการบริหารงานบุคคลตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์.

ภัทรพร จันตะนี. (2565). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

มัทนียา มูลศรีแก้ว. (2562). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการวิเคราะห์อภิमान* [วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

- รัตน์ บัณฑิต. (2556). *วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิสระ ทองสามสี. (2564). *การวิเคราะห์อภิมานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา].
- Cooper, H.. (2017). *Research synthesis and meta-analysis* 5th Edition. United States of America: SAGE Publication, Inc..
- Heyvaert, M.. (2011) . *Applying Mixed Methods Research at the Synthesis Level: An Overview*. [A Dissertation of Doctor of Philosophy, Katholieke Universiteit Leuven].
- Moldagali, M.. (2024). A Meta-Analysis of the Impact of Innovative Poetry Teaching Method on Reading, Writing, and Comprehension Skill. *Social Studies Education Research*, 15(5), 169-195.

